

[LXXXIV] (4) *Tempore Paschali Domini. Secundum Joannem.* — In illo tempore dixit Jesus discipulis suis, *Ego sum vitis vera, etc. usque ad verba et gaudium vestrum impleatur.*

Offertorium. — Veritas mea et misericordia mea cum ipso et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Communio. — Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum. Euge, serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.

MISSA VI.

(*Ex Missalibus Ambrosianis mss. et editis.*)

In Festo S. Zenonis episcopi vii Decembris (1).

Super populum. — Omnipotens sempiterne Deus, qui beatum Zenonem Confessorem tuum pontificalibus insulis decorasti, fac nos, quæsumus, ejus exemplo et magnifice interventione, mundi gloriam mente despicer, et cœlum semper ambire. Per Dominum. (2)

Super Sindonem. — Deus, qui præsentem diem beati Zenonis Pontificis tui gloriosa (3) exitu fecisti solemnum, præsta ipsius nos apud te continuis adjuvari suffragiis, et magnificis (4) intercessionibus consoveri. Per Dominum.

[CLXXV] *Super oblatu.* — Adhuc Ecclesie tue, Deus, præclara B. Zenonis intercessio, quæ et munera nostra oculistu majestatis acceptabilia faciat, et te nobis placabilem reddat. Per Dominum.

Præfatio. — Aeternæ Deus, Beati Pontificis et Confessoris tui Zenonis (5) merita recolentes, quem tua gratuilla benignitate in pontificatus officio et fidei munere sublimare dignatus es, ut et immensis virtutibus coruscaret, et sanctæ humilitatis propositum non deseroret. Nam et Gallieni Principis filium a potestate demonis eripuit, et multorum languores potentis virtute caravit. Præsentit etiam Atheneis fluvius, quod tanti valeat Praesul's virtus, dum suum ultra morem excedens lumen, templi sacrati non ausus est ingredi aditus. Digne igitur in tuo nomine ipius præconia non tacimus; digne ipsius miracula festis laudibus conclamamus: digne cum ipso tibi, Do-

S. Zenonis præfert, Evangelium est secundum Lucam. Homo quidam usque ad verba auferetur ab eo. Idem Evangelium, Pereto referente in scholis ad vitam S. Zenonis, erat in membranaceo Lectionario S. Ephemio.

(4) Hoc ipsum Evangelium in Lectionario per Peretum laudato paschali tempore legendum indi- cabatur.

Missa Vt. — (1) *Hanc inscriptionem præfert Missale Ambrosianum a Pamelio editum. In ms. Vaticano Palatino 506, sic: VI Idus Decembris Natali S. Zenonis Episcopi et Confessoris.*

(2) Post hanc orationem in ms. Vaticano Palatino hac rubrica legitur: *Epistolam et Evangelium require de Confessoribus. In editione autem Missalis Mediolanensis 1518, hac adduntur: Post Evang. Zeno Episcopus bonus et sanctissimus sedebat super lapidem, et piscabatur in Atice.*

(3) *Excessu in ms. Vaticano Palatino, et in editis 1518 et 1600.*

A mine, beorum omnium largitori gratiarum vota persolvimus. Per Christum Dominum.

Postcommunio. — Beati Pontificis et Confessoris tui Zenonis, quæsumus, Domine, a malis omnibus gloriosa nos semper merita tueantur, in cuius solemnitate percipimus tua Sancta lætantes. Per Dominum.

ORATIONES (1) TRES

(*Ex monumentis monasterii S. Zenonis Hallensis in diœcœst Salisburgensi.*)

DIE XII APRILIS.

In Festo S. Zenonis Episcopi et Martyris.

Oratio. — Omnipotens sempiterne Deus, qui Beatum Zenonem Veronensis Ecclesiæ præsulē ab utero sapientiasasti; eique contra humani generis hostem [CLXXVI] ubique victoriam contulisti; concede propitius, ut nos peccatores ejus meritis et precibus ad te convertamur, et latentem contra inimicum semper Victoria potiri mereamur. Per Dominum.

DIE XXI MAI.

In Festo Translationis S. Zenonis Episcopi et Martyris.

Oratio. — Venerabilem diem Translationis B. Zenonis Martyris tui atque Pontificis devotione sancta celebrantes, clementiam tuam humili prece depositimus, ut sicut illi pro meritis gloriam, ita nobis, illo pro peccatis nostris intercedente, veniam largiri digneris. Per Dominum.

DIE IX (2) DECEMBRIS.

In Festo Ordinationis S. Zenonis episcopi.

Oratio. — Deus, qui B. Zenonem Confessorem tuum atque Pontificem, doctorem præcipuum, Catholicusque fidei prædicatorem eligere dignatus es, præsta quæsumus, ut ipso pro nobis interveniente peccatorum nostrorum maculis exunamur, et tibi, Domine, sinceris mentibus placere mereamur. Per Dominum.

[CLXXVII] SELECTA EX OFFICIO ZENONIS LOCA.

I. — ANTIPHONÆ ET RESPONSORIA.

(*Ex duobus mss. Veron.*)

In Nat. Sancti Zenonis.

Ad Vesperas (1).

Dum Zeno pontificatus honore valde polleret, me-

(4) *Editi: jugiter intercessionibus consolari.*

(5) *Idem ms. cum editis: Zenonis præferenda merita.*

URAT. TRES.—(1) Has orationes typis damus, uia a Canonico Regulari monasterii Hallensis ad P. Benedictum de Cavalesio strictioris observantie: S. Francisci Tridentinum, ab hoc autem ad nos transmissæ fuerunt, cuiusmodi scilicet hodie tribus festis S. Zenonis in eodem monasterio recitantur. Nihil porro ambiguum, quin *Martyris* nomen recens fuerit inductum, quemadmodum et apud Frisingensem Ecclesiam; postquam videlicet cultum de S. Zenonis martyrio Veronensis Ecclesia invexit, cuius ad exemplum alias non nullas se se conformasse diss. 3, cap. 2 et 4, § 2, observavimus. Si quis ejus monasterii codices, e quibus hasce orationes derivare certissime credimus, consulat; quidquid id est, exploratus cognoscet.

(2) In hanc diem Ordinatio Sancti Zenonis translatæ, uti et apud nostram Ecclesiam, cum dies octava Conceptionis B. M. V. festo impedita sit.

ANT. ET RESP.—(1) In ms. monasterii S. Zenonis,

ritis non paucis existentibus Gallieni Cæsaris filiam A a ruinosa peste Dei virtute sanavit. Allel.

Confessor Sancte, Sacerdos magne, Beate Zeno, intercede pro nobis.

Super Venite.

Confessorum Regem (2). *Psalmus : Venite.*

Antiph. Ab utero matris fuit sanctificatus beatus Zeno, et a cunabulis benedictus. Allel. *Psalmus :* Beatus vir.

Ant. Probitatis et scientiae jugibus incrementis ad hoc pertinere meruit, ut per sacerrimam vitam Pastor in populis efficaretur. *Psalmus :* Quare fremuerunt.

Ant. Continuis jejuniis et orationibus crebris a Domino petebat, ut sibi aditum prædicationis in populos aperiret. Allel.

Psalmus : Domine, quid multiplicasti. *Versus :* Voce mea.

Resp. Hic est sacer antistes Zeno, quem gemina virtute Dominus sanctitatis et sapientiae decoravit, cuius præclara fulserunt in mundum miracula, et in cœlis adeptus est Angelorum commercia. Allel. ¶ Iste est, qui ante Deum magnas virtutes operatus est, et omnis terra doctrina ejus repleta est. Et in cœlis.

¶. Ab utero sanctificatus beatus Zeno, et a cunabulis benedictus ad hoc pertinere meruit, ut pastor in populis per sacerrimam vitam efficaretur. Allel.; allel.

[clxxxviii] ¶. In omnem terram sonus exiit conversationis ejus, et sanctitas inculenter emicuit. Per sacerrimam.

¶. In secretiori parte oratorii continua jejunia et crebris orationibus a Domino petebat, ut sibi dignaretur aditum prædicationis in populis aperire. All., allel.

¶. Ad convertendas in amore Christi animas hominum die noctaque deditus erat. Ut sibi.

Antiph. Affabilis ita erat in sermonibus, et in habitu mitis, ut Deus in ipso collaudaretur ad omnibus venientibus ad se. *Psalmus :* Cum invocarem.

Dum exercitio piscationis fungéretur in fluvio, vidit quemdam hominem in plaustro sedentem per præcepit ihm amne demergi. Allel.

Psalmus : Verba mea.

Vir Dei elevata sursum manu fecit signum crucis dicens : Revertere retro; Satanás, ne perimas hominem, querit Deus creavit. Allel.

Psalmus : Domine, Dominus noster. *Versus :* Justum deduxit Dominus (3).

in quo officium proprium ejusdem Sancti regitur, responsorium, versus, et antiphona ad Magnificat alias sunt ac in Antiphonariis Capitulariis que heie exscribere placet. *Resp.* Summe Dei p̄f̄sal Beate Zeno, tuam ceteram protege, namque credimus tuis laudibus nos semper esse salvandos. *Versus.* Qui filiam Gallieni Cæsaris a demonte liberasti, tuis laudibus instantem conserva plebem. *Ad Magnificat antiph.* Clementissime Christi Confessor Domini, beatissime Zenob, te suppliciter petitus, ne nos derelinquas, sed apud Dominum plus temper pro nobis intercessor exsisas, quo, te optimilente, ad gaudia æternæ vita pervenire mereamur. *Hæc* eadem antiphona

¶. Affabilis ita erat in sermone, et mansuetudine atque habitu mitis, ut Deus in ipso collaudaretur ab omnibus ad se venientibus. Allel., allel. ¶. Ita existebat alacer, ut mox ad eum properarent, relictis idolis Domino crederent Jesu Christo. Ut Deus in.

¶. Dum in fluvio Athesis piscationis exercitio fungeretur, erectis sursum oculis, vidi quemdam hominem in plaustro sedentem bubus subjunctis in amnem demergi. Allel., allel. ¶. Tanta enim velocitate ferebatur, ut cunctis ostenderetur antiqui hostis arte peractum. Vidi.

¶. Elevata sursum manu beatus Zeno fecit sanctæ crucis signum, frequenti voce et dixit : Revertere retro, Satanás, ne perimas hominem, quem Deus creavit. Allel. allel. allel.

B ¶. Quod signum ut vidit dæmon, evanuit velut fulmus eum clamoribus se stridore nefandè. Revertere.

Ant. Beatus Zeno dixit : Non te permittit Dominus aliquid agere aduersus servum suum. Allel.

Psalmus : Domine, quis habitat.

Miserabilis Pater totaque domus regia misere affligebatur, eo quod acriter puella suffocaretur. Allel.

Psalmus : Domine, in virtute.

Sacerdos Del Zeno sedebat super lapidem, et artis Apostolicæ documenta seqvens piscabatur in flumine. Allel. *Psalmus :* Domini est terra. ¶. Amavit eum Dominus.

C ¶. Festinans itaque dæmon ingressus est palatiū Cæsarii Gallieni et comprehensam ejus unicam filiam cepit eam crudeliter vexare. Allel. allel.

[clxxix] ¶. Miserabilis pater, clamque tota domus ejus ericiatu se mortore affligebatur. Et comprehendens.

¶. Ingrediente Christi Sacerdotie palatum; et facto crucis signo mox cepit dæmon clamores dicentes : Tu, Zeno; me expellis; et ego propter team sanctitatem stare non possum. Allel., allel., allel. ¶. Et si hinc abierto, eo Veronam, ibique inventus me. Et ego.

(4) ¶. Sancte Zeno confessant Christi; audi rogantes servulos; et impetratam ecclesiastu Deus fer indigentiam. ¶. O sancte Zeno; oīus abreui; Domini gratia, servorum genitus solita suscipio elemētia.

In Matut. Laudib.

Ant. Dominus Jesus Christus omnipotens est, oportet enim, ut mirabilia Dei manifestentur. Allel.

Exsurgens beatus Sacerdos fecit orationem; perexitque ad palatum, ubi affligebatur pro sua filia Rex. Allel.

in ms. monitionis 8: Maris de Olimpo Martio legitur in secundis vesperis.

(9) In miss. Zénomiano, et monitionis superiori ad notatione laudis hoc legitur Invitatorium :

Et hunc unumque Deum laudamus et unum,

Qui sibi Zenoem transexit in aethera Sanctorum.

(8) In Carpsh alias verses indicatur sic : Posuisti, Domine, sup. cap. ejus.

(4) In Antiphonariis Capitulariis : Sancte Zeno; require in Sancti Martini. In Carpo autem. ¶. Sancte Zeno. ¶. O Sancte Zeno; Sufflaverimus ex ms. monitionis S. Maris de Campo Martio.

Ingredientie Christi confessore palatum, facto crucis signo per os pueræ dæmon olamavit dicens : Tu Zeno, venisti ad expellendum me, et propter tuam sanctitatem stare non possum. Allel.

Tenens beatus Zeno manum pueræ dicens : In nomine Domini mei Jesu Christi, præcipio tibi, exi ab ea, dæmon. Allel.

Christi, namque Sacerdos ab omni dæmoniacæ incursionis ludificatione sandro restituuit filiam Regis. Allel.

¶. Elegit eum.

In Evangel.

Acceptam beatus Zenon coronam a rege distribuit pauperibus dicens : Si Dominus operatur excelsa, ipsi perpetuae laudes referantur et gloria. Allel.

(5) Ant. Sancte confessor Zeno, pastor dominici Gregoris, te deprecnamur intercede pro nobis, ut mereatur tecum esse in celis. Allel., allel., allel.

[cxc] II. — LECTIÖNES BREVES ET HYMNI.

(Ex variis cod. et breviariis.)

In Sancti Zenonis episcopi ad Vesperas Lect.

Statuit Dominus Sancto suo Zenoni testamentum sempiternum, et dedit illi sacerdotum magistrum.

¶. Ab utero sanctificatus. ¶. In omnem terram.

Hymnus

(Ex ms. capitulo Veron.)

Zeno Pontifex inclyte,
Christi athleta splendide,
Adesto nostris vocibus,
Quas pie tibi fundimus.

O gloriæ Patrone,
Nostræ salutis opifex,
Ut digne demus cantica,
Nostra dirumpe crimina.
Adesse tuis famulis
Dignare dux amabilis :
Sentiant nostra peccata
Semperque tua numina.

Tu es nostrum refugium,
Tu robur potensissimum,
Tu salus et protectio
Nostraque jubilatio.
O Pastor pie et clara
Nobis henigne succurre (Cor. subveni),
Nosque supplices respice,
Vota servarum suscipe.

Deo Patri sit gloria

Etsique soli Filio

Cum Spiritu Paraclio

Et nunc et in perpetuum. Amen.

Ad Noct. Hymnus.

Jesu Redemptor omnium, etc.

In Laudibus Lectio.

Cognovit Dominus Sanctum suum Zenonem in benedictionibus suis, conservavit illi misericordiam suam, et invenit gratiam coram oculis Domini.

[cxc] ¶. Attivit eum Dominus et ornavit eum.

¶. Stolam gloriam induit eum. Et ornavit.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

Alius hymnus, indidem.

Deus noster missum
Corona, spes et premium,
Attende propria auribus
Iudicis nostris vocibus.
Qui Zenonem episcopum
Ab omni parum criminis

Eductum carnis cavea
Locasti super aethera.
Ob ejus alua merita
Nostra relaxa crimina
Hic libera de noxilis
Et in futuris sæculis.
Te cuncta laudant pariter,
Summe cunctorum arbiter,
Est cuius regnum stabile
Per ævum sine tempore. Amen.

¶ Tu es sacerdos in æternum.

Hymni tres

(Ex miss. Breviariis Benedictinis monachorum et monialium Veronensem.)

S. Zenonis ad Vespertas, hymnus 1.

Effulget orbis speculum
Zeno præsul mirificus,
Cujus festa solemnia
Anni nobis fert orbis.
Qui Christi fide fervidus
Hoc præsens spernens sæculum,
Flore virtutum præditus
Coeli possedit præmium.
Hic onus carnis bajulans
Plura fecit miracula,
Ut floret lux clarissima,
Caecas fugavit tenebras.
[cxcii] Nempe piscans in flumine
Vidit plastrum præcipitem
Cum bobus sutum rusticum
Ad annis ima mergebat.
Quod hostis hoc nequissimum
Patrasset, cernens vir pius,
Preces fudit ad Dominum,
Eius poscebat auxilium.
Subvenit Christi gratia,
Quid se eredentes munera,
Huic liberavit hominem,
Reddens salutem pristinam.
Deo Patri sit gloria, etc.

Ad Noct. Hymnus ii.

Post hæc curavit filiam
Imperatoris uicam,
Quam fecerat hospitium
Dæmon sibi tunc pessimus.
Athesis annis alveus
Ex crescens ultra solitum,
Conscendit ad eximium
Ecclesie fastigium.
Confestim fulgent merita
Viri sancti dignissima,
Nam mansit aqua solida,
Cum sit natura fluida.
Præcamur ergo supplices,
Zeno præsul sanctissime,
Ut coeli nobis Dominum
Efficias propitium.
Quo post abluta crima
Fruamur ejus gloria,
Habituri felicia
In tertium seculum.
Præsta Pater plissime, etc.

[cxciii] Ad Laudes, Hymnus iii.

Præsolis sancti redeunt coleunda
Festa Zenonis Domini sequentis,
Qui diem nobis celebrem sacravit
Fine beato.

Magnus Excelst fecerat sacerdos;
Prædicans, gentes penetrans maribus,
Inde Varonam Deus huic ad urbem
Mittere curat.
Qua Deo multum populum lucratus,
Instruit verbis, solidavit actis :
Pro Deo tandem patiendo mortem
Vivit in ævum.
Nunc in æternum meritis eofuscata
Clarus, et mundo manifestus omni :
Qui Deo soli studuit placere
Corpo vivens.

(5) Ex eodem Carpso apparet hanc antiphonam in secundis Vesperis recitatam fuisse ; in eo enim sic habetur : *Ad vesp. a. Sancte Confessor Zeno.*

Pastor æterno radians triumpho,
Servulos audi tibi supplicantes,
Præmium justis, (1) veniamque posce
Crimine lapsis.
Quo Dei magna miseratione
Ordinem coeli decimum replete
Ipsius vultum videamus omni
Tempore sæculi.
Gloriam Patri resonemus omnes,
Et tibi Christo genito superne,
Cum quibus Sanctus simul et creator
Spiritus exstat. Amen.

[cxciv] *Hymnus.*

(*Ex codice Vatic. num. 1235.*)

In natale S. Zenonis.

Sancti Zenonis Præsulis
Hymnum Christo deferimus,
Qui contempnit sæculum,
Mercavit Christi præmium.
Qui in adolescentia
Dei precepta tenuit,
Stipem larga jugiter
Erogavit pauperibus.
Piscandi arte usus est,
Dogma sequens orthodoxum,
Mersit manum in gurgite,
Piscavit Dei gratia.
Instar Petri Apostoli
Digna sortitus merita,
Pastorè Veronensis
Summus Sacerdos rutians.
Crebris quoque jejuniis
Carnis repulit vitia,
Sepe docendo populum
Destruxit Mundi idola.
Magnus existens medicus,
Infirmam sanans corpora,
Sepe liberans animas
Omnissas a diabolo.
Tanta repletus gratia
Obiit in Christi requiem,
Et nobis semper maxima
Ostendit mirabilia.
Rogemus ergo populi
Confessorem Altissimi,
Ut ipse nobis impetrat
Pacem et indulgentiam.

[cxcv] III. — COMMEMORATIO S. ZENONIS

AD PRECES SEU SUFFRAGIA IN VESPERIS ET LAUDIBUS.

(*Ex ms. Capituli Veronensis sæculi XIII.*)

De Sancto Zenone ad Vesperas Ant.

Ab utero matris fuit sanctificatus beatus Zeno, et a cunabulis benedictus.

¶. Amavit eum Dominus.

Ad Matutinum seu ad Matutinas Laudes antiphona.

Acceptam beatus Zeno coronam a Rege pauperibus distribuit dicens : Si Dominus operatur excelsa, ipsi perpetuae laudes referantur et gloria. ¶. Tu es Sacerdos.

(1) *Antea legebatur veniam poscentes : emendavimus ex iisis Bagata et Pereto, qui in libro inscripto : SS. Episcoporum Veronensium antiqua monumenta, pag. 15, eundem hymnum ex mss. correctius ediderant. Ms. Zenonianus : veniam deposce.*

A

Oratio.

Deus, qui es tuorum antistitutum potentissimus illuminator, concede propitius, ut intercessione beatissimi Sacerdotis et Confessoris tui Zenonis magnificis exemplis informati, sæculi istius caliginem sine periculo transeamus.

IV. — (1) BENEDICTIO

IN FESTO S. ZENONIS EPISCOPI ET CONFESSORIS.

(*Ex codice xv sæculi Sodalitii S. Mariae de Domo inscripto.*)

Benedictiones Pontificales.

Omnipotens Deus et Dominus det vobis copiam benedictionis, qui beatum Zenonem sibi adscivit virtute confessionis. Amen.

B Et qui illum fecit coruscare miraculis, vos exornet bonorum operum incrementis. Amen.

Quo ejus exemplis erudit, et intercessione muniti, cuius depositionis diem celebratis, illi possitis in cœlesti regione adjungi. Amen.

Quod ipse præstare dignetur, cuius. Amen.

[cxcvi] V. — CONSTITUTIO THEOBALDI EPISCOPI VERO-NENSIS, EXCERPTA E CONSTITUTIONIBUS AB EODEM EDITIS ANNO 1305, POSTEA AB EPISCOPO PETRO SCALI-GERO REPETITIS.

(*Ex mss. Capituli Veronensis.*)

Cap. LXI, de Festivitatibus Sancti Zenonis, Sanctorum Firmi et Rustici celebratione.

Cupientes devotione congrua, et debitiss honoribus gloriosum Confessorem beatum Zenonem, Patrem et Patronum hujus civitatis et dioecesis Veronensis, et beatos Georgium, Firmum et Rusticum martyres a grege nobis credito venerari, ut eorum apud Deum meritis adjuvemur, festum ipsorum per civitatem et dioecesem Veronensem a populo et clero annue præcipimus solemnitate celebrari, ac per ecclias ejusdem civitatis et dioecesis universas singulis diebus serialibus in Matutinis et Vespere eorum commemo rationem fieri cum eorum antiphona et collecta legendis in ecclesiis prælibatis. Itaque pro tribus martyribus dicatur una Antiphona communis et oratio : Deus qui nos concedis sanctorum tuorum Georgii, Firmi et Rustici martyrum tuorum memoriam age re, etc.

Eamdem commemorationem subinde præcepit Joannes Matthæus Gibertus episcopus Veronensis Constitutionum tit. 2, lib. II, cap. 2 et 3, non tam in Laudibus et Vespere, sed etiam in Missis in collecta A cunctis : quod vel hodie servatur.

(1) *Hic eadem benedictio in Sacramentario S. Gregorii editio per Menardum legitur in Natali unius Confessoris, tom. III Operum ejusdem Sancti, pag. 161, et post præfationem ante orationem ad communionem describitur.*

TESTIMONIA SELECTA DE SANCTO ZENONE VERONENSI EPISCOPO.

S. Ambrosius epistola I, ad Syagrium episcopum Veronensem, num. 1.

Tu autem sine alicuius fratri consilio hoc jude-

cium tibi solum vindicandum putaris : in quo tamen ante judicium præjudicium feceris, ut pueram Zenonis sanctæ memorie judicio probatam, ejusque sane-